

Any XVII

Barcelona 20 Octubre de 1904

SETMANARI CATALA

10 CENTIMS lo número

Ben cert que sas actituts
la descubreixen jvritat?
y fins dihentse Virtuts
de marit no n' ha pescat.

De dijous á dijous

Lo term impuls característich del poble rús, s' en trova remarcad al camp literari, molt mellor que en cap altre. No passa any que no s' descubreixin novas tendencias entre-mitj de sos escriptors; un qu' altre senyal típich y original que s' emporti las miradas del mon en pes.

Darrerament ha cridat l' atenció Máxim Gorki, qu' encara que no deu ser desconegut pe 'ls nostres llegidors, no trovém de més, parlarn' un xich.

Lo primer acudit que trovém per pintar son caràcter, es sa propia biografía, feta ab quatre ratllas per ell mateix, quan li va demanar son editor, per devantal de sas obras.

Posá aquestas ratllas:

- 1878. Vaig ser aprenent de sabater.
- 1879. Aprenent al obrador d' un dibuixant.
- 1880. Ecura plats á bordo d' un barco.
- 1882. Corredor-comissionista.
- 1885. Forner.
- 1886. Corista d' una companyia d' ópera.
- 1887. Venía pomas pe 'ls carrers.
- 1888. Volía matarme.
- 1890. Escribent d' un advocat.
- 1891. Donguí la volta á Russia sempre á peu.
- 1892. Se publicá ma primera novela.

*
**

Lo nom verdader d' en Gorki, es Alexandre Piexcof, pronunciantse la x com en catalá; y va naxer á Nixni-Novgorod.

Segons los uns, lo 14 de Mars de 1869, segons els altres, lo 26 del mateix mes; haventhi qui 'l creu del any 1868. Lo mateix interessat ignora de cert lo día de son naixement.

Son pare era tapicer y volgué qu'ell també ho fos, pero l' Alexandre no s' hi volgué doblegar may, sent sabater, dependent, grabador, forner, blanquejador, renta-plats y altres oficis tan lluhits com aquets, com ho díu ell mateix.

A quinze anys encara no savia llegir, y fou son avi qui li ensenyá las becerolas ab una biblia vella, despertántseli l' afició á llegir ab las obras d' en Gogol, d' en Nafrassof y d' en Dumas pare.

Comensá la taleya literaria al celler d' una taberna qu' hi treballava de mosso, escrivint semblansas de gent coneguda del barri. Desd' allavors ensá, ha seguit entremitj de sa vida agitada de vagamundo, describint ab els qüentos y novelas curtas, diferents tipos y costums populars, preferint sempre lo del «boxak» ó «bosomiga» rus, que vol dir lo qui va descals, lo «va-nu-pied» dels francesos, ó lo qu' aquí 'n dihém lo «trinxerayre».

Son compatriota Ivan Shaunik díu: qu' en tots los qüentos d' en Gorki no mes hi ha que un tipo: lo del vagamundo. Verdaderament son tipos reyal els que descriu en la trentena y passa de qüentos que porta publicats, y sa originalitat prové de las maneres de viure qu' ha tingut, trayent de sos mateixos companys els materials que 'n son bossa de tra-

vall artístich, que no li han donat mes treball qu' aprofitar els diferents epissodis de sa vida, y presentar, ab son istil admirable y marvellós, segons sos paysans lo qualifican, els nombrosos caràcters qu' han estat al alcans de sas facultats prodigiosas de fi observador del natural. Aixó y la facilitat que té pera assimilar's totas las tonalitats mes diverses de la humana naturalesa, dona una ideya de la personalitat artística d' aquest escriptor.

*
**

Una de las primeras narracions d' en Gorki, es la titulada «Malva», nom de la protagonista, qu' es una dona de vida lliure y alegre, d' un poble de pescadors. Al comensar lo qüento, s' trova aparellada ab Vassili, camperol, qu' en busca de riquesas, deixa estar sas pobres terras, per' empleyarse á la pescateria. En Vassili te un fill, Iván, que s' enamora de na Malva, divertintse aquesta en inflar la passió del jove, sens satisfacerla. Iván logra fer separar á Malva y en Vassili; pero no en son profit, sino del pescador Serexa, quin aprofitantse dels mals instints de la xicota, fa de modo que segueixi la rivalitat de pare y fill, fins qu' el primer, fart de tanta lluyta, torna al poblet; sent allavors senzill per Serexka' trumfar d' en Ivan, conquistant l' amor tornadís de la vagabunda Malva.

Molt bona mostra del caràcter predominant dels qüentos d' en Gorki, la tením ab la que porta 'l títol «Chelkax» que s' també 'l nom del primer personatge. Aquest es un bagarro ferm y despótich, donat á cosas perillosas, que 'n vigílias d' acometer una mal y feta, deixa estar son cómplix y agafa en son lloch un pobre xicot, qu' arriba de fora per buscarse feyna. Dominat aquest per en Chelkax, s' embarca ab ell de vespres y fan tots dos un robo, desembarcant lo botí després de correr molts perills de que 'ls carabiners els afusellessin. La venda del robat, donals un munt d' or, qu' excita la cobdicia del foraster que's proposa assassinar á 'n Chelkax mentres dormia, per tenir no la meytat, sino 'l tot robat; mes li manca mal cor, y penedit de tan dolenta acció, demana á Chelkax que 'l perdoni, mes aquet que te odi pe 'ls cobarts, li tira per la cara 'ls diners que li tornava, perdonantlo ensemps, com injuria suprema al pobre home que de genolls li demana.

*
**

Afillat en Máxim Gorki á la secta d' en Karl Mark de qui es entussiasta, ja s' pot pensar l' éxit que tingué entre 'ls marxistas de Russia, 'l tipo d' en Chelkax, que s' l' obrer de ciutat, segons ells, dominant com molt superior al del camp feble y d' ánim apocat, als moments mateixos, que acaloradament s' en discuria sobres si lo comunisme agrari era convenient pe 'l proletari, ò be si era com sostenían els marxistas, nociu perque envilia y debilitava 'l coratge dels treballadors.

Aquets foren 'ls més interessats per trovar arguments favorables á l' opinió que sustentavan, fent-ne propaganda activa á favor de las obras d' en Gorki, y contribuhint més que tot á que tals obras fossin llegidas del poble.

*
**

Ja hem sentat avants, qu' es distintiu d' en Gorki, son espontani y fonsd realisme, que 's pot comparar ab lo d' en Zola, sens' desmereixer per res, y hem dit també, que pe 'ls que l' egeixen sos quèntos en la llengua original, tenen aquets, l' encant del llenguatge y l' estil vigorós, rich del vocabulari y típic en sas expressions, que reflectan per admirable manera, 'l caràcter dels personatjes.

Referintros ara á la moral que s' en desprèn de las obras d' aquest escriptor, n' hi ha prou ab senyalar lo més soñint d' un article publicat per en Dillou en la «Contemporary Review» que' es lo més acabat, sobres dit extrém.

*
**

Enderrocats 'ls exèrcits de la Russia als camps asiàtics, tremolant l' imperi dels czars; l' autor qu' hem esmentat es un dels caps de la novella Russia, que renaxenta del vell despòtic imperialisme, pot fer reviurer lo Sol de la llibertat, proclamant la redempció del proletariat rús, quins homens

deixa matar crudelment als camps de batalla, qui no volentlos lliures se de soterrarse ab ells.

N' estém ben segurs.

S' esfondrerá l' imperialisme sota la ineptitud de sos generals, lo poble novell de Russia... no pot finir.

De son valer dona mostres, fins en la derrota.

Si 'l Sol surt per tothom... surtirá per la Russia nova.

CALIXTE PÍ Y XARAU.

XERINGASSO

No busquis may famellas
per divertirte
ni jochs que perjudiquin
la teva hermillà.
Que jochs y donas
han causat la desgracia
de molts mils homens.

RAMPELLS

LA VUYTADA

Ja feya temps (¡ja era hora!)
qu' en aquest ditxós país
'hont passen la mar de cassos
de totas monas y istils,
no haviam tingut noticia
d' un cas com lo qu' ha succehit
á Sevilla, qu' es la Meca
de la gracia es dir, del chic,
tant per ferli unas cañitas
nit y dia, dia y nit,
com per donar pataitas,
com per reganyá 'l pedris,
com pera remená 'l cove
ó 'l cedás xicas y xichs,
com per tocar castanyolas
y roncar de nas sovint,
com per donar... punyaladas,
(com aquí doném pessichs).

Es lo cas de referencia
lo que tots hauréu llegit
ocorregut entre un moble
y uns galons, un cas senzill,
dels que —dintre de las classes
qu' abundan tant á Madrid—
se 'n registran á dotzenas,
á grossas, á cents y á mils,
sense que la gent de l' hostia
—qu' es la gent de més empit—
n' hagi fet cas, gens, ni mica,
per ser cassos molt barils
cassos molt posats en ordre
quan l' onor hi es entremitj.

Empró aqueixa indiferencia
per part del nostre país
als traus de las sevillanas
y als trench-caps dels Smiths,
per tractars' de gent del poble
sense instrucció ni panis,
cambía del tot d' especie
y es d' un caracter distint
quan se tracta de gent d' upa
que ealsan guants y ván tips
y que tenen l' amor... propi
penjat —lo que 's diu— d' un fil
y no tenen altra feyna
que haverse de divertir
y tenir... quatre paraulas
per no sapiguer que dir's'.

Com que sempre están de juerga
y á trench d' auba van al llit
aquellas horas nocturnas
las han de passá entre vins,
tabacos, y joch y donas..
y, per forsa, ha de succehir
lo que á la gent de taberna
succeheix, pró no es tant vist.

Perque si saber poguessim
lo que passa en els festins
dels que son richs y viciosos
(¡y aixó que may se sent dir!)
de segur creus ens fariam
dels escándols d' alli dins

Endemés, lo cas que 'os deya
que, segons hauréu llegit,

vá tenir lloch á Sevilla
fa quinze días ó vint
entre uns galons... ab estrella
y un moble d' aquells més richs,
sembla ha tret de pollaguera
als que no més miran prim
tractant de mobles de luxu
que tants ne corren per 'qui.

Si aixís com lo ditxós moble
era un moble de marfil,
hagués sigut una taula
de noguera... (pe 'l barnís)
ó una cadira de boga
ó un armari dels mesquins,
no 's daría la importancia
per haverlo destruhit;
puig se 'n fariam estellas
per' fer foch .. y amunt y crits.

Y 'ls galons, donchs, 's vendrían
á un plata-y-oró, y aixís
encare diners fariam
més de quatre que á n' aquí
viuhén no més que de lance
á espatllas sols del país.

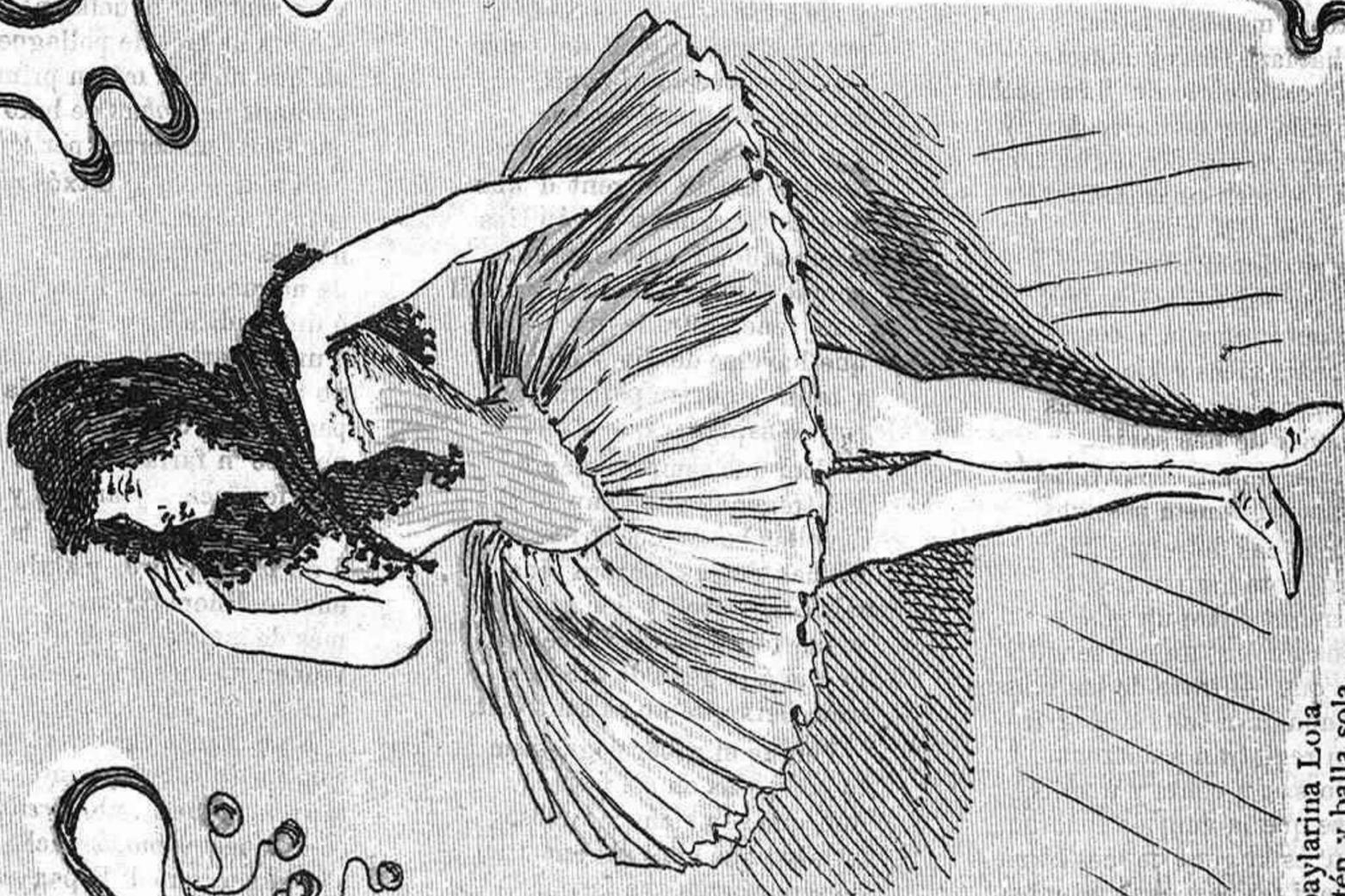
En fi, aquet cas es ¡vatúal
com un cabás; y, per mi,
tant 'ls galons... ab estrellas
com aquestos mobles richs
son la perdició d' Espanya...

¡Vull dirvos, noys, que n' hi ha un

(tip.

PEPET DEL CARRIL

Cosas

Es la baylarina Lola que s' entén y balla sola.

—Jo ja li he dit á l' Aurigemma, si no dona aquell tant per cent als pobres no li pago la factura, porque quan se tracta de pagar soch tan pobre com un altre.

Al aguay!

L' Inglés.— Aquets galls més que dos galls
se 'm figuran dos lleóns,
pero per mí serán bens
quan quedin sense asperóns.

Vila tosca

INVITAT per l'amich Nofre Llonza y montats tots dos en un carro de trabuch, empenquem la carretera que va de Vilatana, s'hi ahont se fixada la residencia oficial l'esmentat amich, fins a Vilatosca, per assistir a las festas que ab motiu de son patró Sant Prim celebran els honrats y de sobras tontos vehins del siti ja nombrat.

Com que allí l'amich Nofre es conegut de sobras, aixís que desde 'l campanar divisaren lo carro en que anavam, el xicot que 's cuyda de fer soroll ab las campanas las posá en moviment y l' Ajuntament en pes ab serenos y peons sortí a rebrerns.

Després de las degudas presentacions de rúbrica, 'ns acompanyaren a la casa *comunal* y allí 'ns obsequiaren ab un gros freginat de pebrots y tomatechs plat predilecte dels vilatoscans.

L'amich Nofre, a tall de Noy de Tona, va esperarhi un discurs que va deixar a tothom boca badat y acte continuo sortirem a donar un voleyo per la vila entre las exclamacions dels xicots que cridavan «¡Ja venen!», «¡Ja venen!», y saltavan entorn nostre com 'l gos que se l' hi ensenya un bossí de pá.

Allí vaig enterarme per un sereno que setmanalment llegeix LA TOMASA, que l'amich Santigosa, tot sovint fa viatjes al Cel, no sabia si ab automòvil ó ab carromato.

¡Que s' hi diverteixi forsa!

També vaig sentir explicar las peripecias del compinxpe Pepet del Carril, per las arriscadas excursions que fa y las fehomenals esqueixadas de bacallá que, segons ell, si dura massa farà apujarlo.

Prometo, que 'l dia menos pensat, en companyia del Nofre aniré a visitar lo.

Y deixant aquestas digresions, torno a la festa major.

Després d' haver vist las bellesas que amaga Vilatosca, y en companyia del Ajuntament anarem al ofici acompanyats per la murga que feyan un flaviol y un tamborino, que, segon digueren surten sols en las grans solemnitats.

Després a dinar, que fou abundós, en cap y pota de bé, y per postre figas a tot drap regadas ab un vi que tenia grau y mitj més que l' aygua.

Acabat, cap al café, més ben dit, a la taberna, a fé 'ls cinch de la dolsa y allí tot fent el truch—puig l'amich Nofre, serveix per tot—esperarem que fossin las quatre, hora en que s' havia de fer la professó, y de quina era pendonista l' intrépit Llonza.

Ja hi som. Ja las campanas assenyalaren la sortida. Jo, m' espolso las sabatas y l'amich Nofre 's cala la barretina, quan tot plegat se posa a plourer de valent y jados, professó!

Ab greu disgust seu en Llonza no pogué lluhir las espadenyas novas que s' havia comprat expressament.

Molt va costarme consolarlo, y per fi prometentli que aniriam a Barcelona per las festas de la Mercé a clavar una gorra al amich Estany, vaig lograrho.

Passo per alt el sopar, sols diré que a las deu, ja 'ns trovavam ballant a l' era del Ráncu, abratsats ab las simpáticas y moisudas vilatoscanas.

L'amich Nofre, estava en son element, y tot pagés tot pagés, las agarbonava qu' era un gust, cargolant aquellas americanas, ab un esprit que va deixarme *estripaflauto*.

L' Arcalde que l' anomenavan en Pelleringa, va presentarme a l' aphotecaria, una preciosa jamona de cinquanta anys y agarbonats tots dos, ballarem el «Frou-frou», que ¡ni la Xelitol!

Ella, era algo fogosa, segons va dirme. pro, el seu home més gelos que l' Otelo; no obstant com qu' ell era, en aquells moments a fer un pegat pe 'l ruch del Secretari, vaig aventurarme a tirarli uns quants requiebros y prou; minuts més tart abandonavam l' era y anavam a continuar la conversa al paller de ca 'n Llagosta.

Un grupo que més enllá 's trovava va obligarnos a ficarnos dins la pallissa per no ser espiats ni que 'ns prenguessen per espías, mes aixís qu' entravam dintre, ensopegant ab un altre buho, que per comoditat parlavan boy ageguts, ens feu caure a sobre seu, armantse allí, ¡la de Dios es Cristol!

Corregueren, els balladors ab un manat de teyas, atrets pe 'ls crits, per veure qu' havia passat y allí, y ¡oh ironias de la sort!, trovaren al aphotecari ab l' arcaldesa y al Nofre ab la secretaria...

Un hora mes tart, marxavam carretera enllá al trot del burro que arrastrava 'l carro.

JOSEPH V. ORTONOBES

NOCTURN

Era al cap-tart. La fosca
ab son negra mantell embolcallava
el mon; y en llit de mort fer batallava
un nin; y ni una mosca
la quietut de sa cambra deixondava.

Brillavan las estrellas
com guspiras de foch qu' al frech de llima
saltan del ferro que lo forn caldeja,
y en tant dins las parpellas
del pobre nin la febra n' escatima
sa vista que espurneja.

Móuhense inquietos sos ulls cercant ansiosos
la font pura de vida,
ahont sos llavis poguer assadollarse;
mes no 's mouhen ja, grochs y vidriosos
sens brill van a fitarse
a la blavor del Cel, desd' hont li crida
un ángel ab veuheta falaguera:
vola y vina, noyet, que boy frisoza
ab sos llabis de mel assi te espera
pera darte un dols bes, aquella qu' era
allá en la terra ta mareta hermosa.»

S. BRUGUÉS

¡ Mon adeu al Cèl!

Lo judici oral... y finis coronat opus

¡Adeu siau glorias bellas!
¡Trossos de Cel, adéu siau!
¡Adén tú, pabelló blau,
alfombrat per mils estrelles!
¡Tot s' es finit! Lo Poeta
ha acabat ja sa missió.

¡May més res escriuré jo
ab la consciencia tant neta.

Tocan lo timbre.—El Jurat
diu que hi entreu.—vaig á ferho.
Sentenciéume já: ho espero
resolut y conformat,
y ab front seré, pur com neu
mon honor y ma consciencia
me vaig trová á la presencia
del gran Tribunal de Deu.

Alló imposa: A l' un cantó
tots los sants; á dalt las santas;
y la Malena á las plantas
sublims de Nostre Senyó.

¡Plorava á mars!.. Al fi Déu
conmogut veyent sa pena
digué:—«Alsat ja Malena:
«aqueix puesto no es lo teu.

«Penso serán perdonats
«tos esclats d' amor, mes are
«só 'l teu fiscal, no 'l teu pare:
«vés al banch dels acusats.»

Y com Mater dolorosa
sublim en mitx lo dolor
desfet son cabell com or,
abatuda, pero hermosa,
vingué á seure al costat méu
com una Verje contrita,
portant en son front escrita
tota la bondat de Deu.

Mils y mils d' angels gentils
feyan guardia molt formals,
vestits de municipals
los uns y altres de civils.

Molts sants feyan cara trista
veyent la sala endolada,
com quan pert forta jugada
fá mala cara un bolsista.

Per fi, un vell que duya ulleras
y semblava diplomátich,
ab un posat semi - estátich,
peró molt fi en sas maneras,
anunciá:—*El Judici Oral*
vá á comensar:—molt silenci—
tothom que diga 'l que pensi:
Nostre Senyó es lo fiscal.

Drinch, drinch, la campaneta:
tothom mut; la sala fosca:
ni lo volar d' una mosca
torba la sessió secreta,

y alsantse majestuós
cubert de gloria y bondat,
digué:—que acusi el Jurat:

—A qui?—A qualsevol dels dos.
No 'ls heu fet aquí vení?
Parléu!.. Qui 'n crim han comés?
Han delinquit? M' han ofés?
Contestéu! Tú, *Serafi*,

Tú que 'ls has acompanyat
de dia y en la foscor,
tú qu' has vist creixer l' amor,
respón, digas; qué has notat?

Qué has vist impur?—Rés mon Deu,
—No has vist rés—Senyor may mento:
—Allavoras, aqueix *quento*
Qui l' ha inventat? Contestéu?

Ningú respón?... Signe aquet
es per mi extrany...—*Món Senyor*,
per fi respongué un pastor
que casi 's tenia dret.

—Jo vegí una nit molt bella...
—Acaba!...—Cóm só gat vell...
vaig olorá... Qu' ella y ell...
—Digau d' un cop—Res qu' ell y ella
alabavan molt las flors,
y la llúm del cel...—¿Bé y qué?
—Y que 'l forasté... ab dalé..

li esplicava sos amors,
y dels aucells lo bell cant
y de sos ulls la hermosura...
y... vaja, prou: se 'm figura
que já m' hi explicat bastant.
—Y aixó has descubert?—Res més:
Jo olorava...—Si ha acabat:
torna á guardá ton remat
y may més oloris rés.

—Senyor, mon Deu!—Lo que sentis.
¡No vullgas ser may traidó!
—¡Sabéu que só.. un bon minyó!
—Si, molt bó... per guardar bens.

Vésten; may més deslleal,
pensis mal, quan mal no vegis:
Val més que 'l remat passejis,
que encendre un *Judici oral*.

—Avejam: ¿qui mes acusa?

Tu que ab ell vás aná al Sol;
costestam: angel—¿Que vol
Vostra *Majestat*?—Confusa.

Veig l' acusació: Ben clá
vull que 'm contestis y franch:
—Senyor, no hi ha cap barranch
que d' ells no us pugui parlar.

—Pero ab puresa?—Si, á fe:
Al cor ne porta la pena;
tant ell, Senyor, com *Malena*,
poden alsá 'l front seré

Miréusels! Parteix lo cor
véurels plorant, humiliats,
devant de Vos, tot bondats,
devant de Vos tot amor.

—Y á Judas?—L' han estimbat
altre volta al precipici!..
Ell fou la causa...—Si; el vici
que te de está enamorat.

De eix amor lo foch intern
podrá amohiná ab las torturas
de l' Infern, si es que amarguras,
troba encar dintre lo Infern.

Tu, Sant Pere:—Sabs res nou?
—Tot lo que els angels han dit
es cert, Senyor...—¿No han mentit?
—Ne dono fe:—Ja n' hi ha prou.

—Arc: 'ls processats:—¡Veniú!
vina, *Malena*; no ploris.
y tu, versayre, no 't moris.
Ja tornarás l' altre istiu.

Quedas absolt: Ja més guerra
ningú 't farà: Jo 't perdono,
y ma estimació 't condono:
tornaten allá á la terra.

—¡Ah! Deu meu! Lo cor fet trossos
deixo aquí ab aqueixa dona:
¿Com torno jo á Barcelona
si ni soch ja bo pe 'ls gossos?

¡La pena 'm devorará!
la tristesa presa en mi
fará, y 'm veuréu morí
prop del carré d' en Xuclá.

Jo m' havia acostumat
á sentirla y á estimarla
y á dia y nit contemplarla
respectantla enamorat.

Jo aquet cel m' el feya meu!
Al mirarlo tant hermós
deya... serás molt ditxós
«si al fi t' hi deixa estar Deu!»

¡Tot ho he perdut! ¡L' ideal!
Lo temps; eixa hermosa dona
y tornaré á Barcelona
magre, trist, y sens un ral.

Jo que content, y goijós
vaig pujá un jorn atrevit
bo y traspasant l' infinit
buscant sol, tranquil repós,

M' he vist perseguit y prés
y acusat de seductor
y de vil y de traidor.—

«He dicho...»—No dich res mes.

Has parlat com correspon.—
—digué Deu:—M' has fet l' efecte
de quan parla ab to correcte,
en *Nicolau Salmerón*.

MARCELINO SANTIGOSA
(Acabaré)

Dels Guinyols del Paralelo
ja no s'ha queda ni una palla...
si s'ha palla s'ha mor de fam
¿ab qui rirà la canalla?

A dalt guanyan al Japó
abaix diu que son els russos
y las bolas van rodant
¡y no guanyém prou per sustos!

¡Apa maños divertius
y balléu com uns baturros;
nosaltres, pels regidors
ja pasarem los apuros.

PRINCIPAL

Ab un plé extraordinari y ab la coneguda comedia de Sellés *Las vengadoras*, s'inaugurá dissapte passat lo degá de nostres teatros y las valentas escenas de que está impregnada la obra, satisfieren per complert á la concurrencia, si bé la escena final per la crua qu' es, vá fer *remugar* á algú de la platea y palcos.

Los actors tots se distingiren, per lo que, los aplausos se sentiren constantment participantne d' un modo extraordinari las Sras. Tubau, Sala y Martinez y los Srs. García Ortega, Amato y Reig.

Lo teatro ha suferit importants reformas habent quedat com vulgarment se diu com una *taseta de plata*.

Creyém qu' ab lo personal contractat y lo repertori que se 'ns anuncia, se farà una gran temporada.

ROMEA

L'endemá de bodes, es lo titul de la comedia del Sr. Poüs y Pagés que s'estrená divendres passat, havent desilusionat ab ella, als que al apareixer lo Sr. Poüs al teatro en sa primera obra, preveyeren en ell á un autor dels de ferma volada.

La última obra, está ben escrita y ab llenguatge propi al *terror* en que 's dasarrolla, pero .. res mes. En son primer acte s' espera *algo*, y deixa al espectador en bastanta bona predisposició. En son segón lo salva son final per lo inesperat; pero vé lo tercer y la desilusió es completa. Aquell desenllás y transicions en los personatjes, no poden convencer ni .. al autor que las ha escritas.

En lo desempenyo, sols 'ns satisfieren la Sra. Jarque y los Srs. Capdevila y Daroqui. Els demés artistas l' ambient comich-dramátich de sos personatjes, los hi vé gran.

NOVETATS

Un viaje á Suiza, es la obra que 'ns semblava recordar haberla vist en altres teatros y ara al reproduhirse en aquest teatro, ha sigut objecte de *pateadura* en las funcions de nit y *aplauso* en la de la tarde, á conseqüencia de que 'ls artefactes de transformació y la *troupe* Omers, eran molt gastats, per lo que no anavan tot lo *llatins* que es indispensable ab travalls pantomimichs d' aquest *calibre*.

UN CÓMICH RETIRAT.

¡¡ El descans dominical !!

Ab motiu d' aquet bullit del descans dominical s' ha armat tal sacramental que to hom ha alsat el crit.

L' un el considera bo, l' altre diu que 's un bunyol; ascolten tot lo que jo hi agafat cassat al vol

El taberner

Aixó no pot seguir així, aixó no 's pot tolerá ó poso mes aygua al vi ó bé aixó s' ha de acabá.

¿Ferm tancá l' establiment? máy m' habia succehit; aquet *tipo* de Madrid deu aburri l' ayguardent.

Un que tant se li 'n dona

Lo descans dominical com no 'm causa cap molestia el trobo just y legal tant per l' home com la bestia.

Pero si us dieh la vritat penso igualment que la tia, tot lo que á mi m' han donat feya molts anys que ho tenia.

Un salta-taulells

Benchit siguéu senyó tant als cels com á la terra mil cops, lo gran inventó ministre Don Sanchez Guerra,

Pro ús tractaré de pudent, de pudent y fins de berro, sí després del naixement consentiu ferli l' enterro.

Un anti-clerical

Conforme estich ab aixó que n' anomenan descans, pro está mal fet, mentres no fassin pará els capellans.

Permetre que digain missa d' aquesta lley es la tapa, tothom dormi á la pallissa, desde el sagristá hasta el Papa.

Un capellá

¡Que m' agrada á mi el descans! fins sembla inspirat de Deu, ó be alguns dels nostres sants que la necessitat veu, puig aixis no podrá di ni tant sols un feligrés que 'l seu renegat burgés no 'l deixa la missa ohí.

Un vell carregat d' experiencia

Que m' va portá al mon la mare ja fa molts milers de días, pro may 'via vist encare tal semblant galimatias

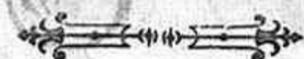
Aquell que pot gastá plata pot entrá ab un *cafetón*, pro el que vol veure una horxata te d' aná á heure á la font

Un servidor de vostès

Com que soch tan *bugadero* escoltéume ma opinió puig tot aixó ho considero lo que *Cristo no fundó*.

¡Que m' importa á mi el descans! ¡que m' importa aquest intent! ¡Si tant avuy com avants nit y día estich ja ent!

ALBERTET DE VILAFRANCA

En la plassa de Catalunya

—¡Ay, Lluisa! Vosté es lo meu amor,
la meva vida...

— ¿De debó? Donchs jo, 'entre vosté
y aquet *cementiri*, 'm *moro*... de riure.

Tot just ha sigut en Borrás a Madrid, y ja ha tingut de correr... camas ajudeume.

No parlém pas de la pallisa, que sobres del «ceceo» li han pegat *La Epoca* y *El Heraldo*, porque aquestas, y altrás que 'n vindrán, sobre 'ls mateixos punts, las portém descontadas.

Volém referirnos, á qu' essent l' Enrich Borrás, un dels que sopava á Fornos, la nit del «despejo», va tenir de tocar soleta mes que depressa y anarsen á casa... per no rebrer 'ls tantos de la policia de 'n Morera.

Aqui no li va valdrer, lo titol d' eminent.

¡Y ja pot preparar camas, per correr per'l ditxós Madrid. De bona fé, devia trovars ab las Moreras ben cambiadas. A Barcelona s' hi sopa molt bé á la Morera... allá va á Fornos y en Morera ressentit s' hi torna.

¡Quina diferencia!

A la «qüenta» aixó dels tractats diplomátichs, com s' ha vist ab lo darrerament firmat á Fransa, rogeneixent la soberania del emperador del Marroch, deu esser una cosa molt endemoniada... com aquells judicis de causas brutas, qu' els han de tenir á porta tancada porque no s' enteri la gent.

Al primer cop d' ull, qualsevullga 's creuria qu' aquestas cosas s' han de fer á la llum del sol, ben clarament porque las entenga tothom; més no es aixís.

La «fórmula» donada á coneixer al poble.. vé á ser... com si diguessim... res

Els diplomátichs que l' han pogut estudiar, asseguran que 'ns afavoreix, pe 'l nostre pervindre, sobre ls dominis africans.

¡Prou que 'ns afavoria la guerra del any 60, y ja veuhem quin nap n' hem arrancat!

Las combinacions y tráfichs dels diplomátichs espanyols, fins ara sempre ha sigut contraris al poble... y en benefici d' ells.

Aixís hem pogut veurer, com en León y Castillo, que 'l teníam per una neula de las més cargoladas, 'ns ha comparegut l' embaixador indispensable, l' han fet marqués del Muni y tot... tot s' ho ha guanyat fent vida regalada á París, arrossegant carrosa y dantse tons veraments reyalis,

Quan era á Madrid, ja passava per *pavo-real*; mes á copias d' amagar las potas de tan lletjas com las tenia, arrivá á ensenyar que 'l cap era ben vuit.

Malgrat aixó, qu' ho sap tot lo mon, no li han maneat trassas per aguantars' aferrat al mugró de la mamella mes grossa de l' Espanya... y per més que l' han estirat desde Madrid per llevarli 'l puesto, no l' han poguda fer saltar.

¡Y aixerits en lo ram de l' intriga, no fan pas falta!

¿Qu' hi deu haver, á l' embaixada d' Espanya á París... quina bresca deu ser, que tots la volen picar?

¡Donchs que 'l tingan per totxo, al marqués!

De si té ó no té en Maura tendencias vers lo Catalanisme poden darne compte els diputats vascongats y navarros:

que posan las dents als núvols de tant cridar, porque diuhen que 'l Govern al aplicar la nova lley dels «alcohols» á n'aquellas provincias, ha trossetjat per enter, las prerrogativas autonómicas d' aquellas terras.

Donchs que 'ns ajudin ó que prenguin paciencia.

Es molt trist, que lo que ells tenen ja per propi... y com cosa feta, aqui ho trobém perillós y impossible de conseguir Nosaltres els dariam tota la rahó.

No 's pensin pas que 'ns dolgui, que ells surtin ab la seva déria endavant... ¡no tal!

Lo que 'ns dol, que totas las regions Espanyolas, no sian com ells.

¡Y dels governs de Madrid no n' esperém res mes que barrabassadas!

La joventut autonomista de Gracia (secció de la Lliga Regionalista), va donar una festa política, literaria y musical, lo darrer diumenge á las quatre de la tarde.

Com convidats no podém parlar malament, mes que no vam sentir mes que música casolana, literatura forsa xavacana... y política catalanista.

Lo diputat en Albó, que presidia va espetar un discurs, ab totas las circunstancias agravants dels centralistas... per predicar l' autonomia dels seus companys de causa; la bona, la sola y verdadera autonomia,

Ens va fer l' efecte de que s' havia posat á vendre bunyols de «La tia Javiera.»

La juventut dels cabells á coll y bé, engrescats, picant de mans y repicant lo gran «pet» de segadors.

No hi va pendre mal ningú.

La nova «sequestrada» donya Maria Bonet d' Amat ha pogut á la fi sortirse del manicomi, ahont l' havian tancada ab certificació de metjes, que la volian fer passar per boja, lo seu marit y un fill seu, tot per qüestió de quartos.

Sembla que la vilesa de fer passar per «loca» una persona de clar enteniment, es cosa molt corrent y socorreguda, qu' aquest cop s' ha pogut evitar, gracias al escándol qu' ha mogut la prensa d' aquesta ciutat.

Es certament veritat, qu' hi ha metjes, que no 's paran en barras pera firmar tan grossas monstruositats, que deurian ser més vigiladas del que son, y per sobres de tot perseguidas criminalment quan s' atrapan com ara.

Lo venerable y sabi doctor Pi y Molist, qu' en aquest ram de las «vessanias» trigarà temps per sortir qui sápigatant, quan anava á visitar un malalt, que li deyan qu' era boig, lo primer que preguntava á la familia, avants de veure lo pacient: ¿y si es boig, que 'l volen tancar?

Si la resposta era afirmativa, 'ls enviava á buscar un altre metje y 'ls negaba 'ls seus serveys.

Y en Pi y Molist, va ser qui procurá l' execució del hospital manicomi, del hospital, que fa tant d' honor al sabi, com al home de gran cor, ¡qu' encara plorém!

La Plassa de Catalunya encara es al mateix puesto qu' era antes de convertirla en escenari pera ferhi 'l quart acte del *Tenorio*.

Y 'ls adefesis en forma de panteóns també hi son encare.

Y 'ls organiadors del decorat d' aquella plassa encare corren.

Y l' encarregat de durlo á cab encara es viu.

Y 'ls vehins de Barcelona encare 'ns hi aturém.

¡Sembla mentida!

Lo desafío de Pickmann-Paredes á Sevilla, ha conmogut á Espanya entera.

No sembla sino que no tinguém altres mals de-cap.

¿Están autorisats legalment els desafios?

No.

¿Hi ha, per consegüent en lo Códich Penal a'gún article condemnant aqueixa transgressió de la lle?

Si.

Donchs, llestos.

¿Es un home de molts... galons 'l que ha quedat viu?

Buenu.

Era un home de molts.. patacons el que ha quedat mort?

Deu l' haja perdonat.

Els forners han apujat de 3 céntims 'ls pans de kilo.

L' arca'de ja ha confereciat ab ells, per veurer aixó, com ha d' haver nom.

No fa pas gayre temps, que 'ls flequers van rebaixa' lo pes del pá, fent pagar del d' un kilo 'l mateix que 'n feyan pagar del de tres lliuras.

Allavors també l' arca'de va conferenciar ab ells. . pero no 'n va treurer res.

¿Com ara!.. ¡Paga Peret!

Ab lo pa á 48 céntims 'l kilo, ló vi de polvos que venen 'ls taberners... y 'l que «quitan» del pes 'ls revenedors, prou te feyna tallada per sempre lo batlle de Barcelona.

Un esquiroi que tinch engabiad, tot lo dia rodant la gavia, 's cansa com un boig, y al vespre quan arriba á casa, onca-ra 'l trovo al mateix puesto que l' hi posat de bon mati.

També hi trovarém á n' en Lluch... ben segur.

Fins qu' ens posarém pastera á la cuina y 'ns pastarém l pa á casa com á pagés ho fan, no 'n surtirém.

S' ha mort de sobre-part la Princesa d' Asturias, publi-lla de la corona d' Espanya, qu' ara com ara pertocarà á son fill, segons determini qu' han prés 'ls grossos de la Cort.

Aixó per nosaltres tant se val... la pubilla, ja la tenim triada de fá molt temps.

Lo dol oficial, ha privat las funcions teatrals y tota mena de diversions públicas.

Lo poble... no ha tingut ni fret ni calor.

Nosaltres, com caballers, sentim la mort de una senyora encare en lo floret de la joventut, de la que no guardém cap resentiment, porque no te cap culpa del que passa.

Sols 'ns feya «rau... rau» l' habers casat ab en Caserta, que 'l trovém massa carlí.

¡Que la terra li sia lleugera!

Los oficials y demás quefes del exéreit japonés, segons un corresponsal, s' entretenen en els seus ratos d' oei á pescar ab canya en los innombrables rius que creuhan la Mandchuria.

Sembla una diversió exprofessa pera fer la *guitza* als russos.

Perque lo que han fet fins are 'ls de la rassa groga no ha sigut res mes que pescar ab am als de la rassa nevada.

Lo que prova que 'ls pescadors japonesos son perfectes exemplars de la paciencia guerrera.

Y que siguent 'ls russos 'ls pescats, 'ls japonesos son uns peixos que 's portan l' oli.

Tal diversió japonesa en plena guerra es la alegoría (fins ara) de la Russia.

Significa qu' es nació á l' aygua.

La destrucció dels *palacios* del Paralelo decretada per nostre Excm. Batlle será la nota mes sobressalient de son pas per la C. sa Gran.

Com que las construccions *paralelas* de la nova Plassa de 'n Padró (a) de Catalunya, han deixat en tant mal lloch la urbanisació barcelonina, éll per venjarse, s' ha esbravat ab las destruccions del Paralelo, pera pará 'l cop.

Y l' ha parat... per ara.

Perque l' enderroch d' aquells monuments de fusta vella me sembla que portará cúa.

Y la cúa será l' enderrocament de las diversions en aquell nou Passeig de Gracia de la classe obrera y l' *acabó-se* de tots 'ls cinematógrafos baratos, Pierrots y Chelitos de *menor quantia*.

Al Paralelo s' esbravavan els mals de cap dels matrimonis obrers, de 8 á 10 de la nit de cada dia y de 3 á 6 de la tarde de cada festa.

Sense Paralelo, s' ha acabat la tranquilitat domés ica del Poble Sec y de tota la Fransa... (xica).

Ja ho sentirem á dir.

BANYANTSE

Aqui vora la mar blava y hermosa que 'l sol banya ab sa llum brillant y pura, hont l' ona dia y nit mansa murmura sos cants d' amor ab veu fina y melosa; Aquí en aqueixa platja bulliciosa hont la brisa butzina ab mes dolsura y en cada gra d' arena un sol fulgura radiant de llum potent y magestuosa; Aquí las ilusions per mi forjadas y ab tan carinyo dins mon cor guardadas com joyas de ventura y d' esperanza. . Aquí, Deu m' acompanyi y m' aconsoli cauhem per sempre al veure en l' aygua mansa lo teu cos parecut... á un carquinyoli!

EMILI REIMBAU PLANAS

TALONARIS

PERA APUNTACIONS DEL

Sorteig de Nadal

Magníficament litografiats á dugas tintas

Los de 100 fullas á 80 céntims

“ “ 50 “ á 50 “

Vendas al per major y menor

LITOGRAFIA BARCELONESA

SANT RAMÓN, 6. - BARCELONA

Un héroe de coleta

—De modo Ventresca que vosaltres també feu 'l
descans dominical.

—¡Cosas dels ministres, que volen aterrar *el arte
del toreo*, la única cosa bona que 'ns quedava á
Espanya!